

De stad en regio in de startblokken: nu in actie voor duurzaamheid

Met gemeenten, woningcorporaties, ministeries, provincies en marktpartijen werd op 24 mei in het Honigcomplex in Nijmegen keihard gewerkt aan slimme aanpakken voor complexe duurzaamheidsvraagstukken. Tijdens de jaarlijkse Dag van Stad en Regio kregen partners van Platform31 hiervoor volop inspiratie, deelden ze praktijkervaringen en werd iedereen geprikkeld zelf in actie te komen.

Door: Fenneke van der Aa, Platform31

Platform31 directeur Hamit Karakus en burgemeester Bruls van Nijmegen openen de Dag van Stad en Regio

Wie tijdens de Dag van Stad en Regio diep inademde, kon het volgens de dagvoorzitter Rick van der Kleij ergens nog ruiken: op deze plek werd tien jaar terug nog Brinta en bouillon gemaakt. Op de plek waar Honig in 2012 haar deuren sloot, huisvesten nu ruim 150 maatschappelijk betrokken en creatieve ondernemers; een broedplek waar termen als 'waardecreatie' en 'placemaking' in de praktijk écht van betekenis worden. Het is dus niet voor niets dat

Platform31 het Honigcomplex samen met de gemeente Nijmegen koos als locatie voor de Dag van Stad en Regio, om juist hier met partners te praten over kansrijke aanpakken voor complexe duurzaamheidsopgaven.

Nijmegen zelf mag zich in 2018 de duurzame hoofdstad van Europa noemen en die eer is volgens burgemeester Hubert Bruls niet behaald door een

mooi beleidsplan. “Je wordt niet slechts [European Green Capital](#) door een goede ambitie. We hebben deze Europese erkenning gekregen dankzij ons sociaal groen kapitaal; onze mensen”, vertelt hij tijdens de opening van de dag. “De benoeming opent voor ons deuren naar nieuwe netwerken, met name in Europa. Het aangaan van allianties met partners binnen en buiten de stad werkt als een katalysator van verduurzaming.”

“Je ziet ook dat samenwerken cruciaal is”

Waar de Nijmeegse burgemeester tijdens het welkomstwoord pleit voor het waarderen van het sociaal kapitaal, pleit Platform31-directeur Hamit Karakus voor lef. “Je moet durven verbreden. De energietransitie is een belangrijke en complexe opgave, waarbij je tegelijk naar de sociale impact, het effect op de arbeidsmarkt en naar punten als veiligheid, mobiliteit en kwetsbare doelgroepen moet kijken. Je ziet dan ook dat samenwerken cruciaal is. Juist bij de energietransitie heb je dat nodig om verder te komen; samenwerkende partners die durven kennis te ontwikkelen en te ontsluiten. Daar helpen wij als Platform31 bij.”

Antwoord op concrete vragen

Op de Dag van Stad en Regio liet Platform31 samen met haar partners zien waar het als kennisinstituut en -netwerk goed in is: het verbinden van thema's en partijen binnen een urgente maatschappelijke opgave, om zo kennis te creëren en te delen. In

verschillende deelsessies werkten bijna tweehonderd deelnemers aan concrete duurzaamheidsvraagstukken, zoals de [verduurzaming van kwetsbare wijken](#), het [bereiken van een CO₂-neutrale woningvoorraad](#) en [burgerparticipatie in de warmtetransitie](#). Bij de behandeling van de verschillende deelonderwerpen werd zoveel mogelijk naar de praktijk gekeken. In de afterlunchlezing werd verbinding gelegd tussen gezondheid en ruimte. Platform31 publiceerde recent over drie strategieën om gezondheidsambities een plek te geven in ruimtelijke opgaven: centraal, als thema of 'meekoppelen'. Ilse Mensink, strategisch adviseur bij de gemeente Groningen, vertelde hoe vanuit Groningen Gezonde Stad gezondheid als richtlijn fungeert voor sociale- en fysieke ontwikkeling. De plannen voor het vernieuwen van de wijk Selwerd moeten voldoende scoren op de “G6 - principes voor een Gezonde Stad, namelijk actief burgerschap, gezond verplaatsen, bereikbaar groen, gezond bouwen, actief ontspannen en gezonde voeding.”

“Om de energietransitie echt vorm te geven, moeten we bewoners meekrijgen en hen aandeelhouders laten zijn”

Weg met de vrijblijvendheid

De Groningse aanpak past bij de trend die Jan Jonker, hoogleraar Duurzaam Ondernemen aan de Radboud Universiteit Nijmegen, ook signaleert. “We zien steeds meer complexe projecten en die slimme, collectieve acties maken de opgaven van de driekoppige draak van de klimaatadaptatie, energietransitie en circulaire economie niet simpeler, maar wel effectiever”, vertelt Jonker tijdens zijn plenaire lezing. “De aanpak wordt steeds vaker en moet ook complexer, en het woord ‘vrijblijvendheid’ mag daarbij uit het woordenboek. Zonnepanelen en gebouwgebonden financiering zijn leuk, maar om de energietransitie echt vorm te geven, moeten we bewoners meekrijgen en hen aandeelhouders laten zijn. We moet ze aandelen geven in hun wijk, in de voorzieningen en in de stroom.”

De energietransitie moet volgens Jonker dan ook vanaf het begin inclusief zijn; het gaat volgens de hoogleraar zelfs voor 75 procent om sociale innovatie. En dat maakt de betrokkenheid van bewoners onmisbaar. “Bewoners zijn in de lead in hun eigen wijk en zij moeten met elkaar collectieve winst maken. Gooi daarom het woord ‘transitie’ in de prullenbak – dat zegt bewoners niks – en creëer waarde in de wijk. Dat klinkt simpel, maar blijkt in de praktijk erg lastig. Een businessmodel helpt bepalen wat bewoners belangrijk vinden. CO₂-reductie is bijvoorbeeld geen direct belang voor de bewoner, een lagere energierekening wel.”

“Juist op het snijvlak van de duurzaamheidsambities en de onbenutte wijkcompetenties kom je tot waardecreatie”

De wijk moeten we volgens de hoogleraar bekijken als een arsenaal aan onbenutte competenties. “Kijk naar de mensen, ruimte, financiële en institutionele zaken die we niet benutten. Juist op het snijvlak van de duurzaamheidsambities en de onbenutte wijkcompetenties kom je tot waardecreatie.” Als goede voorbeelden noemt Jonker de wijk [EVA-Lanxmeer](#) in Culemborg, smart grids zoals in Amsterdam, de gemeente Zoetermeer die [businessmodellen samen met de burger](#) ontwikkelt en de [all-inclusive wijk van Nijmegen](#), waar bewoners zelf voedsel verbouwen, energie opwekken en werk en zorg organiseren. “Bij dit soort projecten wordt de materiële, ruimtelijke, sociale, institutionele en financiële overwaarde gebruikt.”

Het duurzaamheidsdebat werd georganiseerd door YURPS

Met oog op morgen

Om de focus op toekomstige generaties te houden, stond bij elke sessie op de Dag van Stad en Regio de (lege) [toekomststoel van Jan Terlouw](#) prominent in de zaal. Wat zou de volgende generatie van de geboden oplossing of aanpak vinden? Die nieuwe generaties kregen ook een gezicht bij het duurzaamheidsdebat met YURPS, het Young Professionalnetwork van Platform31, en in de plenaire lezing van Paul Geurts van Kessel. Als lid van de Klimaat Energie Koepel (KEK), heeft de jonge, innovatieve ondernemer een vaste plek bij de door Diederik Samsom geleide sectortafel Gebouwde Omgeving en praat hij mee over de invulling van het Klimaatakkoord.

Hoe steekt het Klimaatakkoord in elkaar; Paul Geurts van Kessel legt het uit

Omdat de oud-PvdA-leider verstek moest laten gaan, vertelt Geurts van Kessel welke vraag het meest leeft. “Mensen willen vooral weten hoe de verschillende onderdelen binnen het Klimaatakkoord zich tot elkaar verhouden. In het kort: de normering en de financiering zijn het fundament, daarboven heb je een energieaanbod en een techniekaanbod, met als top de mogelijkheden voor een voortvarende start en opschalingsmogelijkheden.” Vooral de afwegingsleidraad in die top is volgens de jonge ondernemer interessant voor gemeenten. “Want er moeten heel veel keuzes gemaakt worden: welke wijken, wanneer en wie bepaalt de prioritering? Het

maatschappelijk vastgoed heb je al in beheer en de [routekaart van Aedes](#), de vereniging van woningcorporaties, bieden al kansen. Daar kunnen we morgen al mee starten.”

Wat gaat u morgen doen?

Tijdens de dagafsluiting wil dagvoorzitter Rick van der Kleij weten wat de deelnemers zelf morgen gaan doen. Daarvoor zijn na iedere sessie telkens kaartjes ingevuld. Ook stelt hij die vraag aan Harriët Tiemens, die onlangs werd herkozen tot duurzaamheidswethouder van Nijmegen. Zij gaat verder werk maken van de mobiliteitstransitie en de transitie naar [aardgasvrije wijken](#) in haar stad en

benadrukt dat ze die kennis ook wil delen met de rest van het land. “Niet iedereen hoeft het wiel opnieuw uit te vinden”, vertelt Tiemens. “We moeten samen met burgers aan de slag, als overheden met elkaar samenwerken en *best practices* delen om snelle stappen te maken.”

Programmamanager Henk-Jan Bierling van Platform31 sluit daarop instemmend de dag af: “We staan voor een enorme opgave, maar we hebben ook een enorm lerend vermogen. Laten we van elkaar leren, en laten we ook delen waar het schuurt. Want ook van de *worst practices* kun je volop leren.”

Met dank aan...

Platform31 wil graag iedereen bedanken die een bijdrage heeft geleverd aan de Dag van Stad en Regio 2018 en in het bijzonder de gemeente Nijmegen, burgemeester Hubert Bruls, BNG Bank, dagvoorzitter Rick van der Kleij, Diederik Samsom (onderhandelaar Klimaatakkoord), Paul Geurts van Kessel (KEK), Jan Jonker (Radboud Universiteit), Ilse Mensink (gemeente Groningen), Harriët Tiemens (gemeente Nijmegen), de provincie Gelderland en de gemeenten Amersfoort, Deventer, Emmen, Groningen, Leiden en Utrecht, AGREEn, AT Osborne, Companen, Goudappel Coffeng, Lysias, Nyenrode Business Universiteit, Overmorgen, Pharos, RHDHV en Sweco.

Maatschappelijk jaarverslag 2017

Tijdens de Dag van Stad en Regio presenteerde Platform31 ook trots het [maatschappelijk jaarverslag 2017](#), waarin de focus vooral ligt op de maatschappelijke impact van de activiteiten van Platform31 in stad en regio.

Op naar 2019!

Wilt u actief bijdragen aan de Dag van Stad en Regio 2019? U kunt nu al contact opnemen met Sabina Gietema:
E sabina.gietema@platform31.nl
M 06 5794 1933